

**МАВЗУ: Республикада
ҳалокатлар тиббий
хизматининг ташкил этилиши
ва унинг асосий вазифалари.
Жабрланганларга бирламчи
тиббий ёрдам кўрсатишнинг
тартиб ва қоидалари.**

Режа:

- 1.Жароҳат турлари ва уларда биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш усуллари.
2. Турли хил кўринишдаги жароҳатланганларга тиббий ёрдам кўрсатиш.
- 3.Жароҳатланганларни кўчиришда қўл остидаги воситалардан фойдаланиш.

АДАБИЁТЛАР.

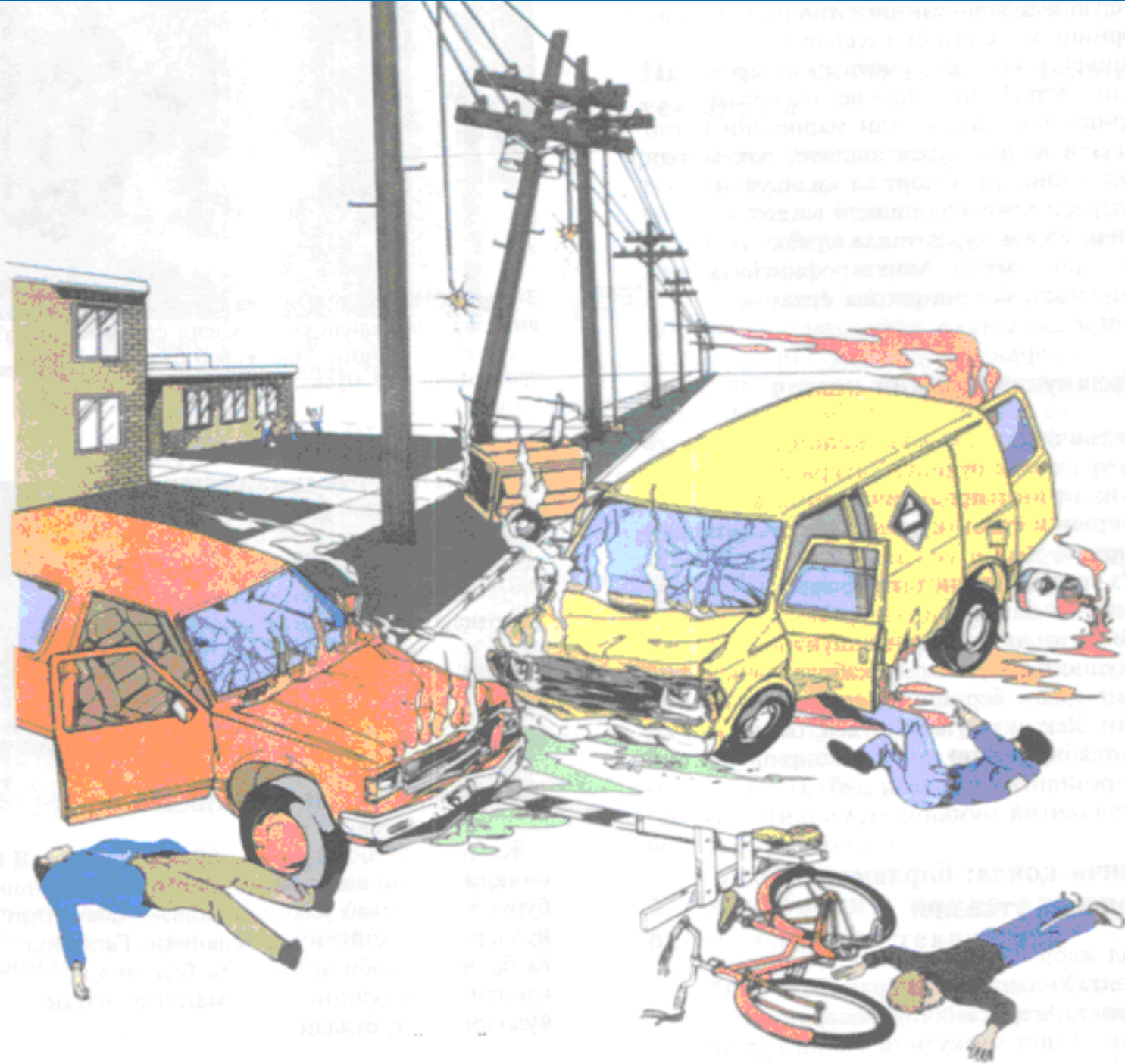
1. UAE fire and life safety code of practice. General Headquarters of Civil Defence Ministry of Interior United Arab Emirates. 2011.
2. S.Gazinazarova, E.Ibragimov, O.Yuldashev, S.Asilova. Hayot faoliyati xavfsizligi. T.: 2010.
3. S.Gazinazarova, I.Axmedov, B.Muxamedgaliyev, A.Xojiyev. Ekologik xavfsizlik. T.: 2013 y.
4. I.Axmedov. Ishlab chiqarish jarayonlari xavfsizligi. T.: 2012 y.
5. Yormatov G'.Yo. va boshqalar. Hayot faoliyati xavfsizligi. –T.: “Aloqachi”, 2009 yil. – 348 b.
6. T.Haydarov. Ergonomik biomexanika. T.: 2011 y.
7. Nigmatov I., Tojiev M. X. "Favqulodda vaziyatlar va fuqaro muhofazasi" Darslik.-T.: Iqtisod-moliya. 2011. -260 b.
8. Тожиев М.Х., Нигматов И ва б. "Фавқулудда вазиятлар ва фуқаро муҳофазаси". Ўқув қўлланма. –Т.: МЧЖ., Таълим манбаи, 2002. -224 б.
9. Юнусов М.Ю., Икромов Э.Ж. Фуқаро муҳофазаси - доимий зарурат. – Т.: 2002.
10. Безопасность жизнедеятельности. /Под.ред. Михайлова Л.А. Киев – Харьков – Минск, 2007 –301 с.
11. И.Ахмедов, А.Хожиев “Экология хавфсизлиги” Т., 2019 й, б.247.

Биринчи тиббий ёрдам кўрсатишдаги умумий қоидалар

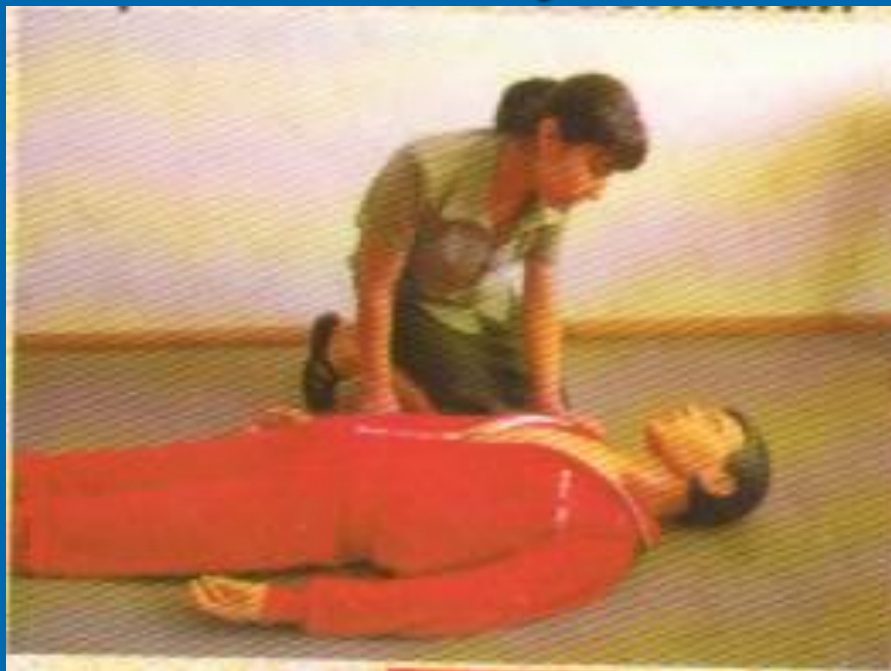
1. Воқеа жойини кўздан кечириш.
(вазиятни баҳолаш)
2. Жабрланувчини бирламчи кўздан
кечириш ва ҳаёти учун хатарли
ҳолатларда зарурий ёрдам
кўрсатиш. (зарарли таъсирни
йўқотиш)
3. Тез тиббий ёрдамни чақириш.
4. Жабрланувчини иккиламчи кўздан
кечириш ва тиббий ёрдам
кўрсатиш.

1. Воқеа жойини кўздан кечириши

1. Воқеа содир бўлган жой хавф туғдирадими?
2. Қандай ходиса рўй берган?
3. Жабрланганлар нечта?
4. Атрофдагилар сизга ёрдам бера оладиларми?

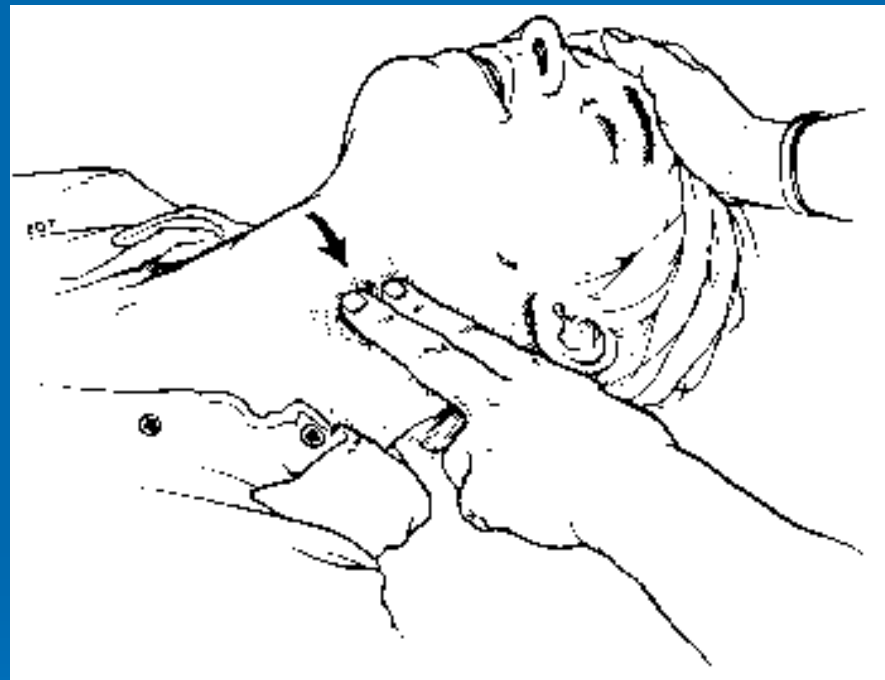
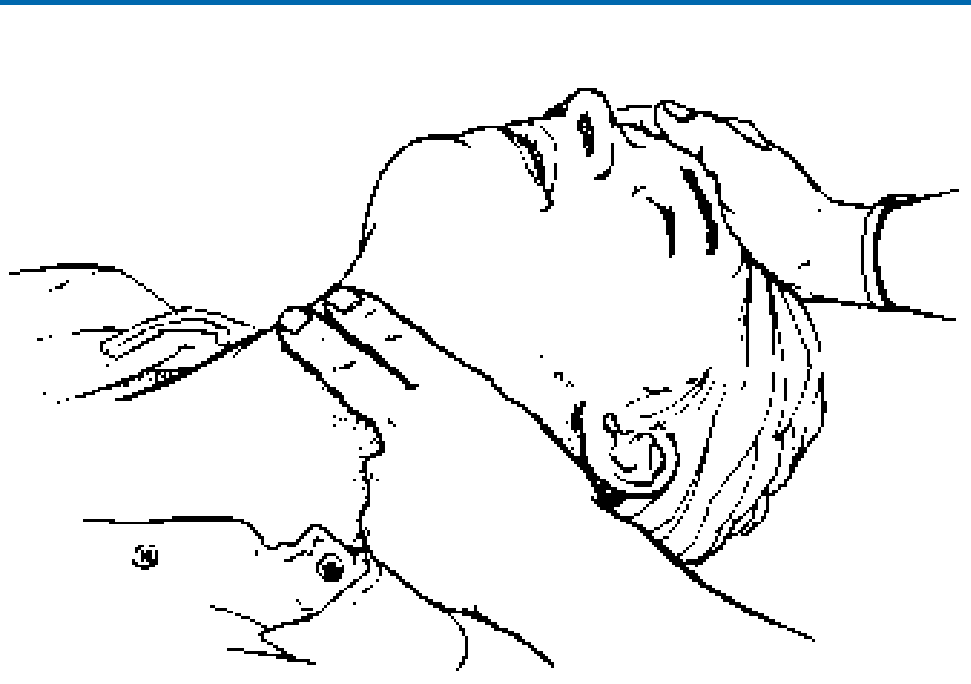

2. Жабрланувчини бирламчи кўздан кечириш

- Нафас олишни текшириш
- Нафас йўлларининг ўтказувчанлигини текшириш

2. Жабрланувчини бирламчи кўздан кечириш

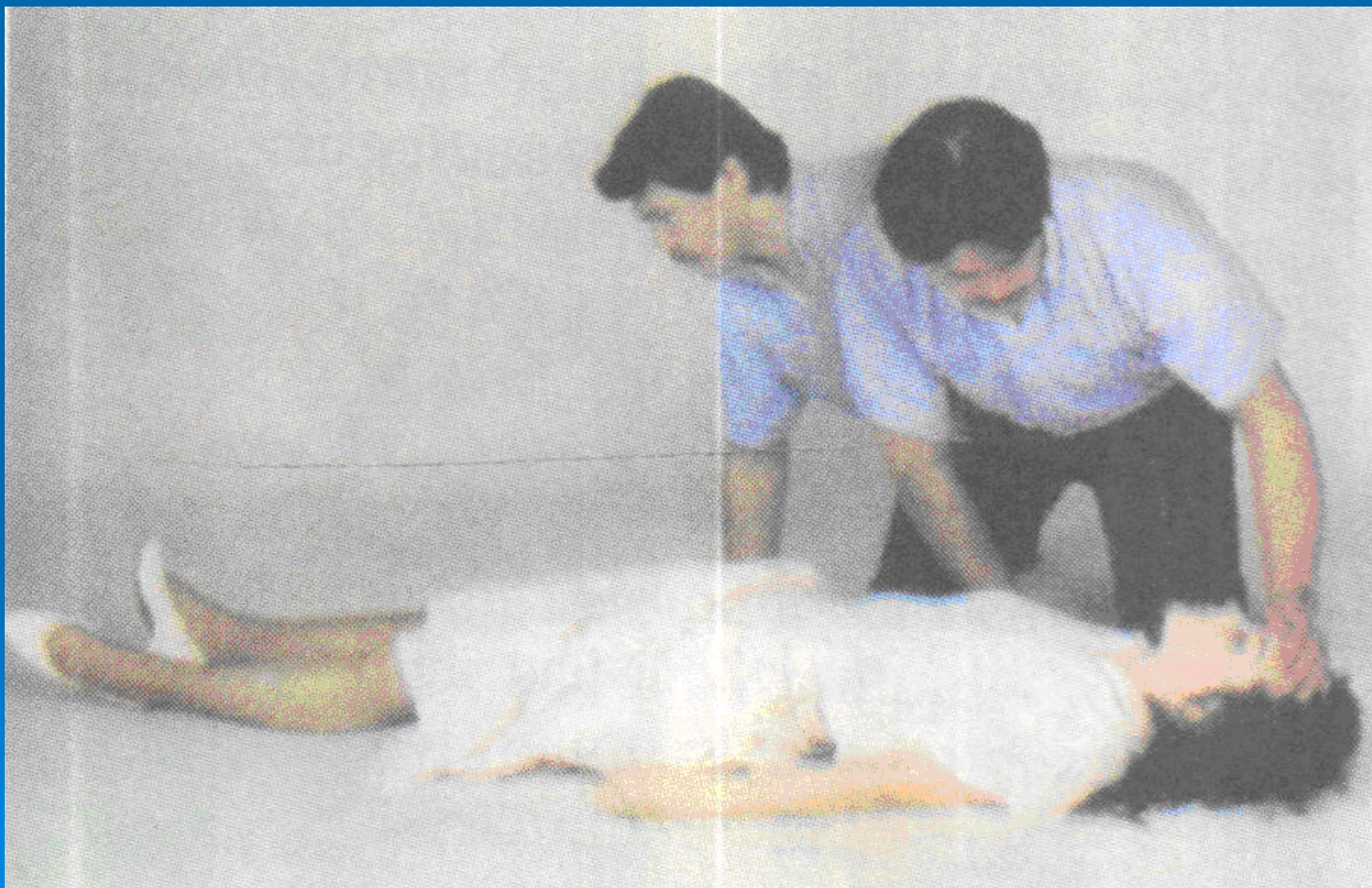

**Томир ва юрак уришини
текшириш**

3. Тез тиббий ёрдамни чақирши.

4. Жабрланувчини иккиламчи
кўздан кечирши ва тиббий ёрдам
кўрсатишни бошлаш

Жароҳатлар

Кесилган

Чопилган

Йиртилган

Санчилган

Тишланган

Ўқотар қурол

таъсиридан олинган

Юза

Чуқур

Қон кетишида биринчи тиббий ёрдам

Қон кетиш турлари:

Капилляр

Веноз

Артериал

Аралаш

Ички

Ташқи

**Тўқима орасига
(паренхиматоз)**

2. Артериядан қон кетиши:

- тез ва кўп қон оқиши, қоннинг отилиб чиқиши;
- жароҳатланган жойда оғриқнинг кучлилиги;
- беҳоллик;
- қоннинг оч қизил рангли бўлиши

Қон кетишида биринчи ёрдам

- **Жароҳатни босиб турувчи боғлам қўйиб сиқиб боғлаш**

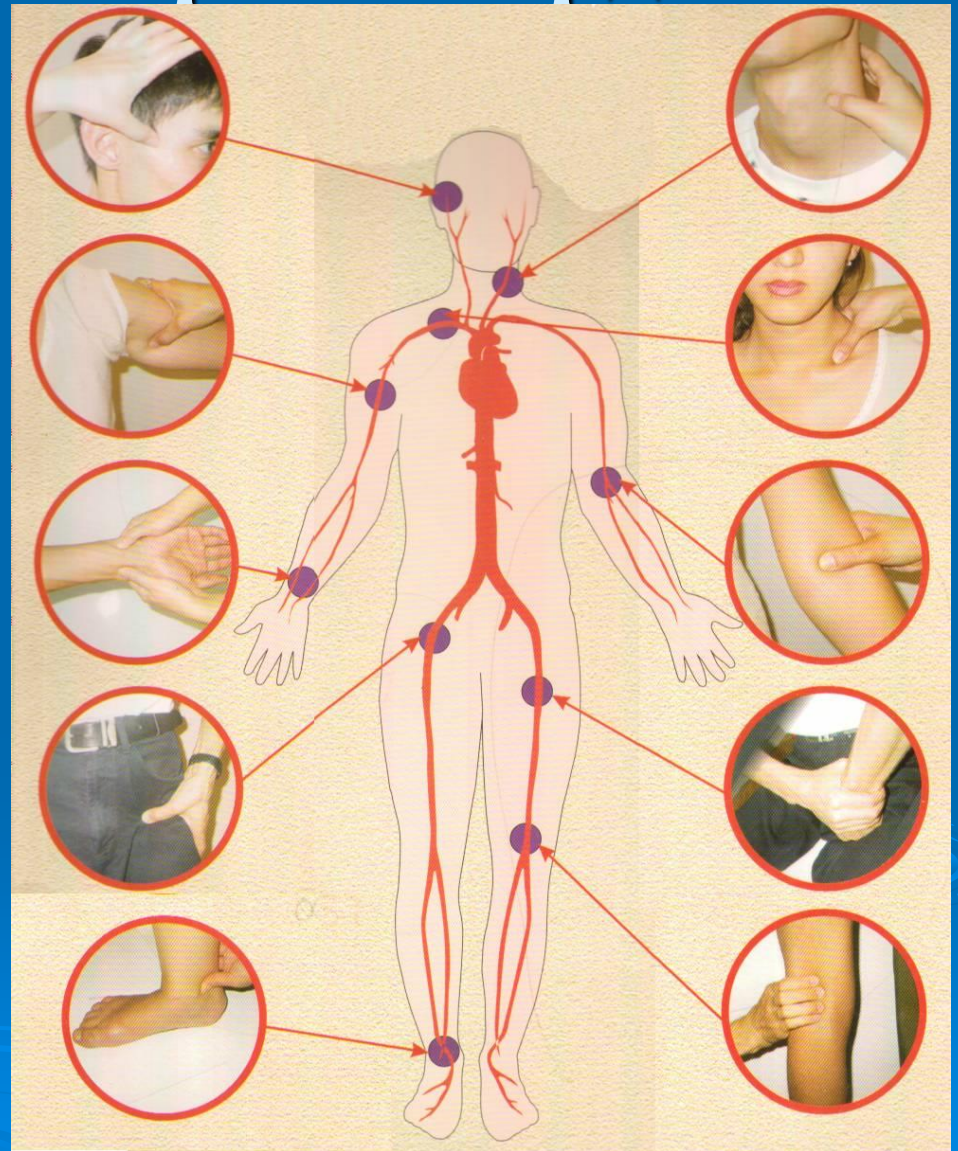
Қон кетишида биринчи ёрдам

- Шикастланган қўл ёки оёқни баланд кўтариш
- Жабрланувчини орқаси билан ётқизиш

Қон кетишида биринчи ёрдам

- Артериал қон томирини босиб қонни тўхтатиш
- Шокка қарши чора қўллаш

Боғлам (жгут) қўйиш

- Боғлам жароҳатдан 5 см юқоридан қўйилади
- Боғлам сифатида арқон ўрнига газламадан фойдаланилади
- Боғламни бир марта бойлаб устидан қаттиқ жисм қўйиб иккинчи марта боғланади
- Боғлам қўйилган вақт ёзиб қўйилади

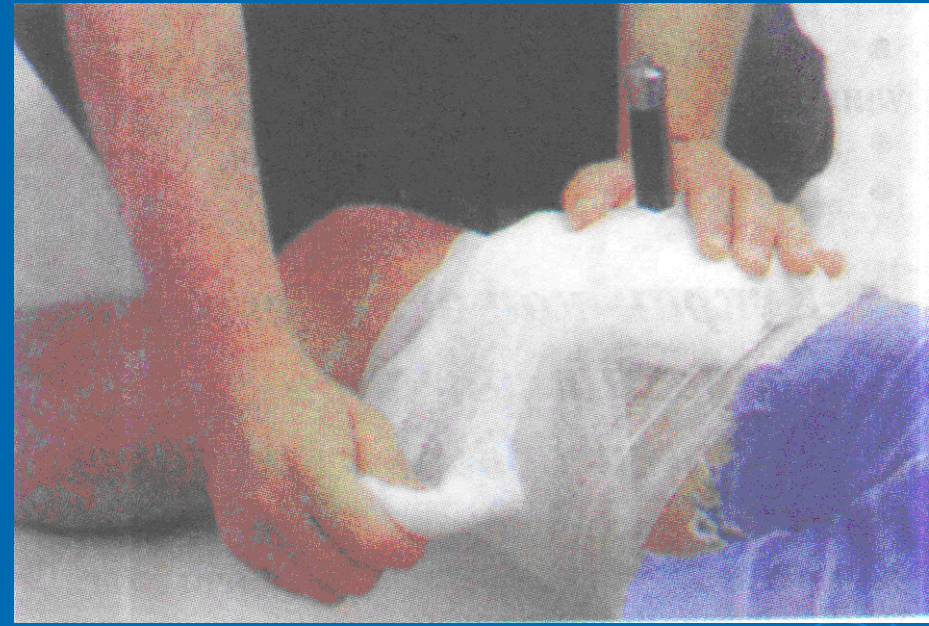
Ички қон кетиши

- Терининг қонталашиб қолиши
- Зарарланган жойнинг оғриб шишиши ва қаттиқ бўлиши.
- Жабрланувчининг безовталаниши
- Томирнинг тез лекин суст уриши
- Нафас олишнинг тезлашиши
- Тери ранги ўчиб ушлаганда совуқ ва терчил бўлиши
- Кўнгил айланиши ёки қайт қилиш
- Қондириб бўлмайдиган ташналик ҳисси
- Оғиз, бурун ва ҳоказолардан қон оқиши

Қорин бўшлиғи аъзоларидан қон кетиши

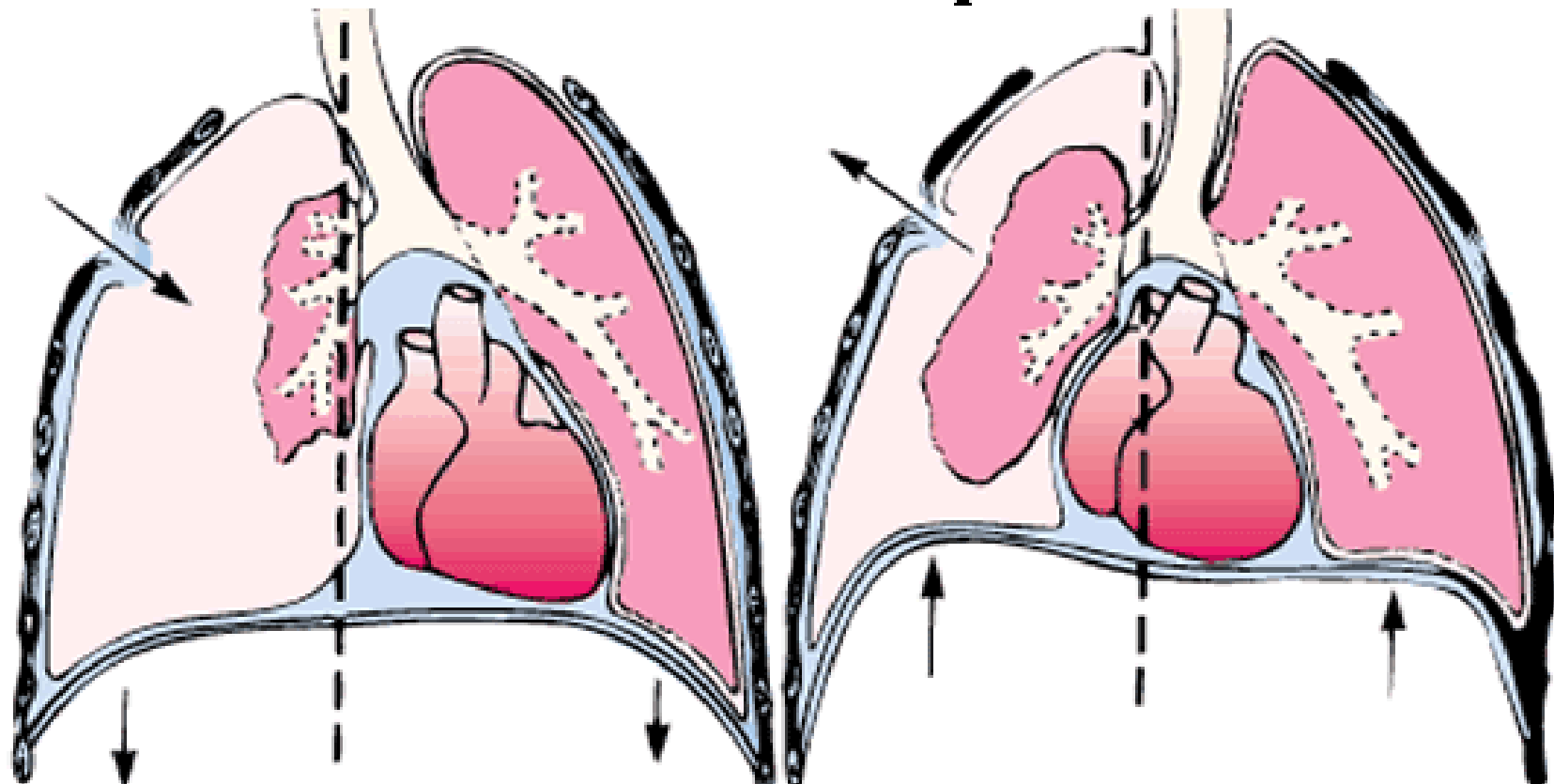
- Жабрланувчини эҳтиётлик билан орқасига ётқизиш
- Жароҳат атрофидаги кийимни ечиш
- Жароҳатга намланган латта боғлаш
- Жароҳатни босмаслик
- Ташқарига чиқиб қолган аъзоларни ичкарига жойламаслик

Санчилган жароҳатда биринчи ёрдам

Ўпка тешилиши. Пневмоторакс

Очик пневмоторакс

Нафас олиш

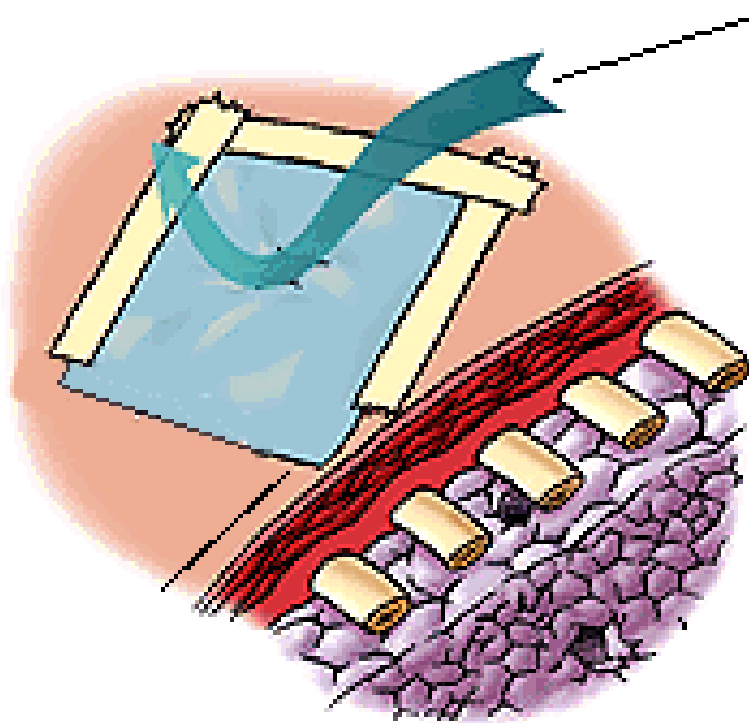
Нафас чиқариш

Кўкрак қифаси жароҳатида биринчи ёрдам

- Жабрланувчидан чуқур нафас олишни сўраш
- Жароҳатни ҳаво ўтказмайдиган боғлам билан ёпиш
- Боғлам атрофини лейкопластир билан маҳкамлаб, бир чеккасини очик қолдириш
- Жароҳатнинг қарама-қарши томонини назоратдан ўтказиш

Ўпка тешилганда биринчи ёрдам

Хаво

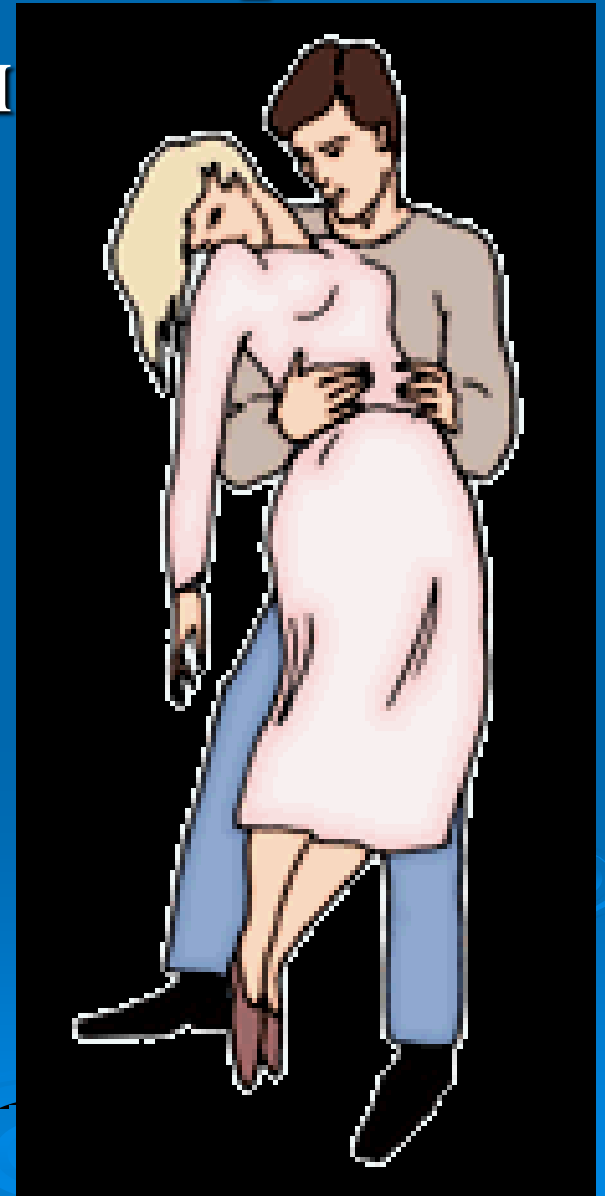
Нафас олиш

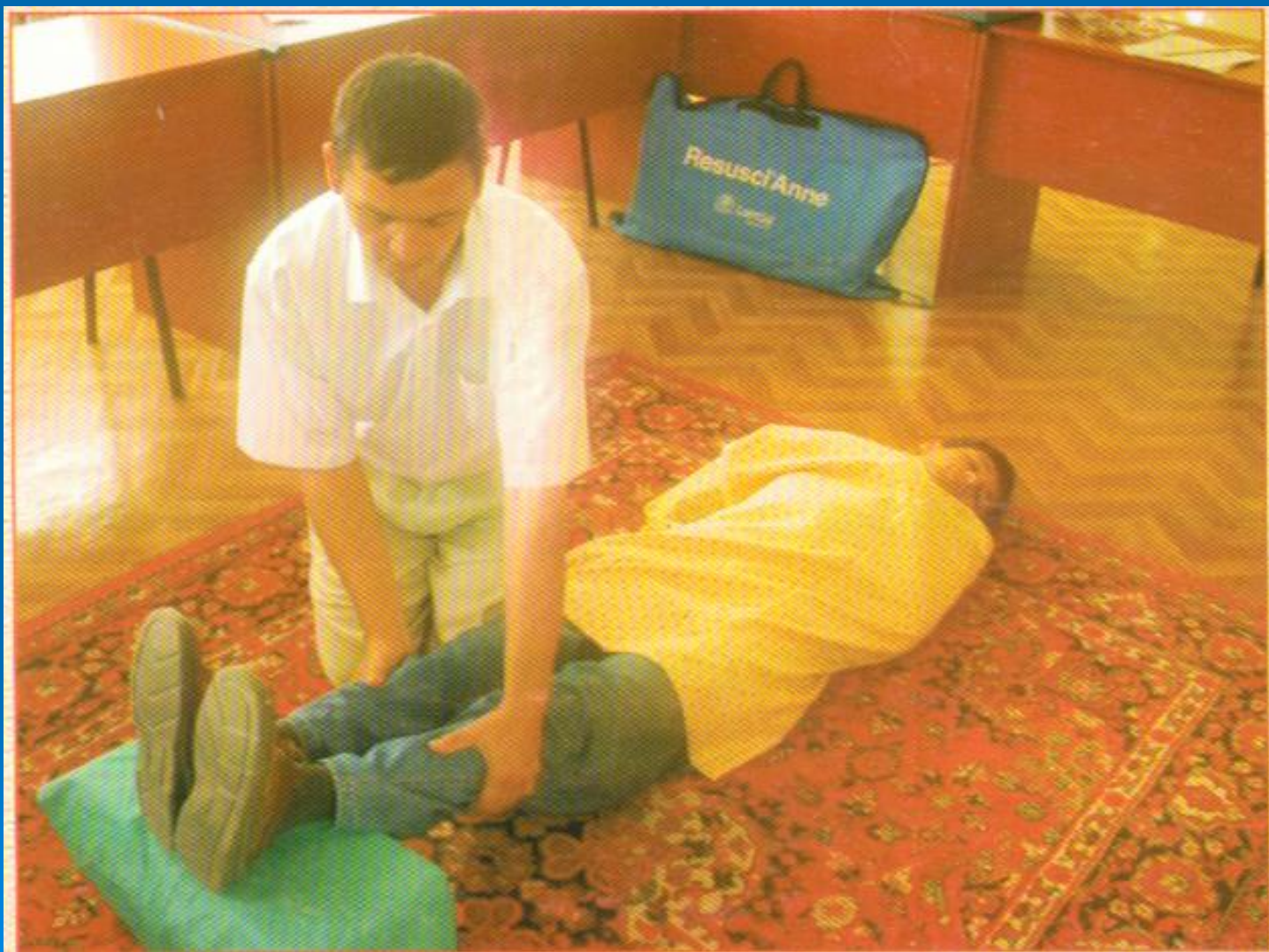
Нафас чиқариш

Шок ҳолатида биринчи ёрдам

- Жабрланувчини орқаси билан ётқизиш ва тана ҳароратини сақлаш
- Оёқни 30 см. юқорига кўтариш
- Сабабига қарши курашиш
- Жабрланувчига тасалли бериш

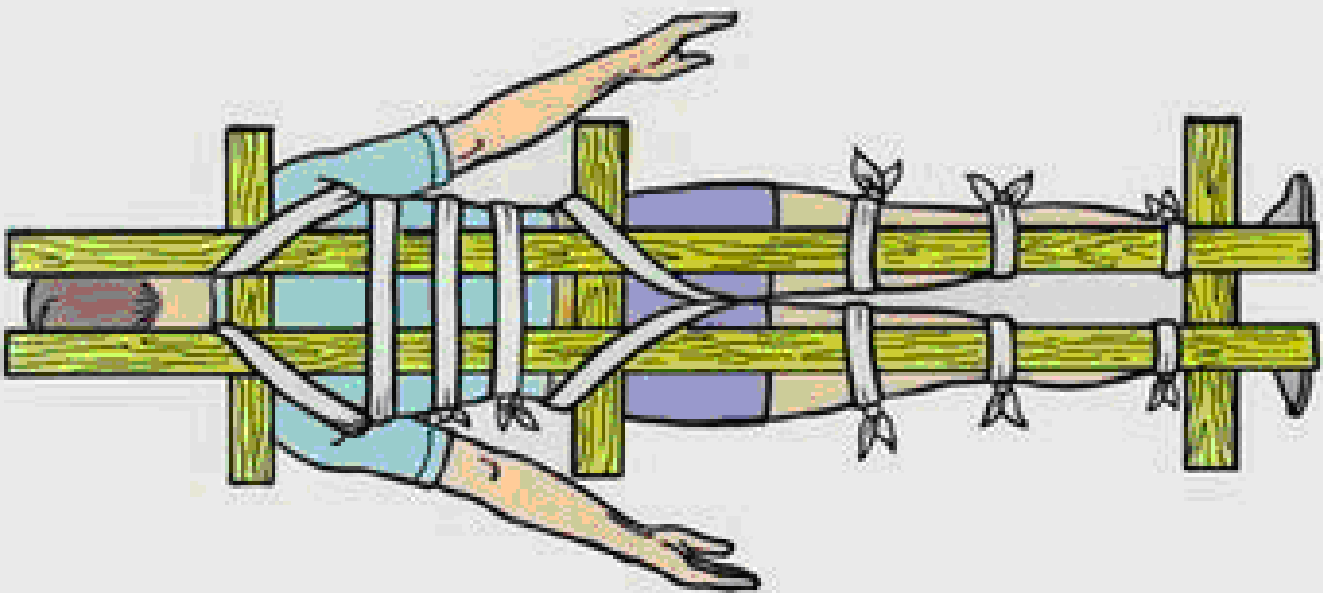
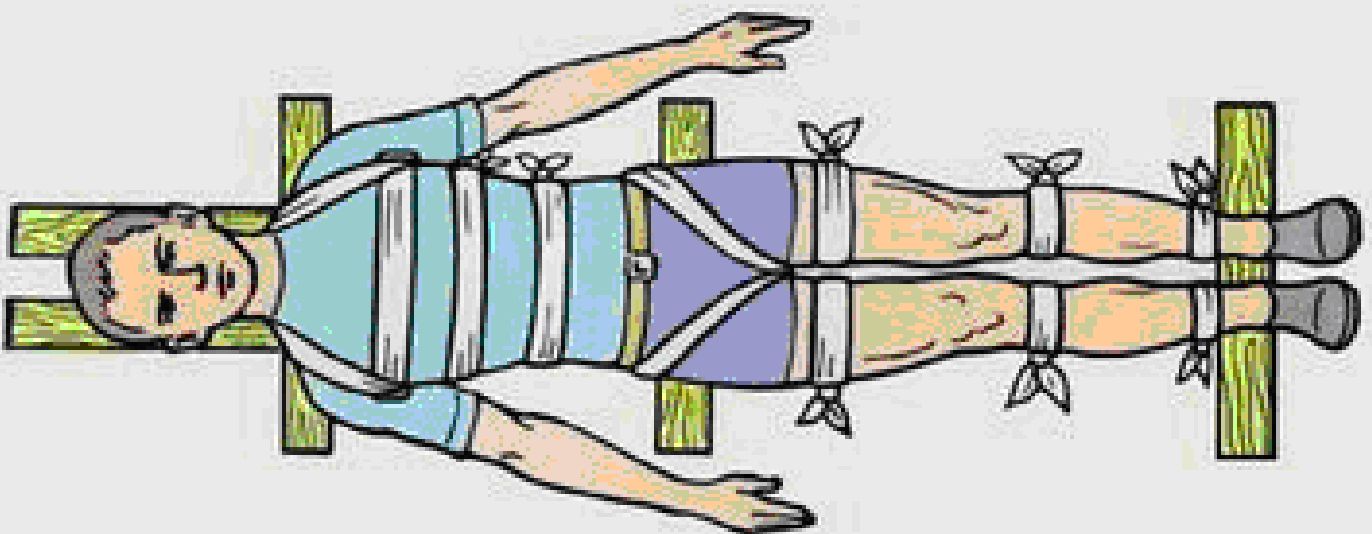

Шок ҳолатида биринчи ёрдам

Бош ва умуртқа поғонаси шикастланишида биринчи ёрдам

- **Бош ва умуртқа поғонасини қўзғалмас ҳолатга келтириш**
- **Нафас йўлларини ҳаво ўтадиган ҳолатда тутиб туриш**
- **Ҳушини ва нафасини кузатиш**
- **Зарурат бўлса қон кетишларни тўхтатиш**
- **Нормал тана ҳароратини сақлаш**

Бош мия чайқалиши

- Кўз хиралашиб, мувозанатнинг бузилиши
- Қисқа муддатга хотиранинг йўқолиши
- Кўнгил айланиши ёки қайт қилиш
- Қорачиқнинг бир хил катталиқда эмаслиги
- Уйқу тортиши
- Ҳушсизлик

Бош мия чайқалишида биринчи ёрдам

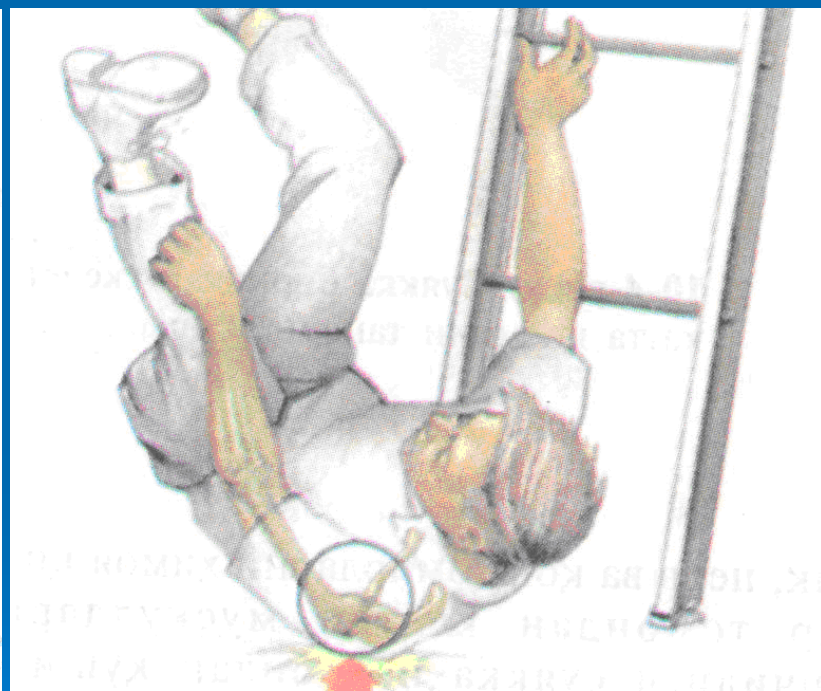

- Бош ва умуртқа поғонаси шикастлангандаги каби ёрдам кўрсатилади.

Таянч-ҳаракат аппарати шикастланишининг белги ва аломатлари

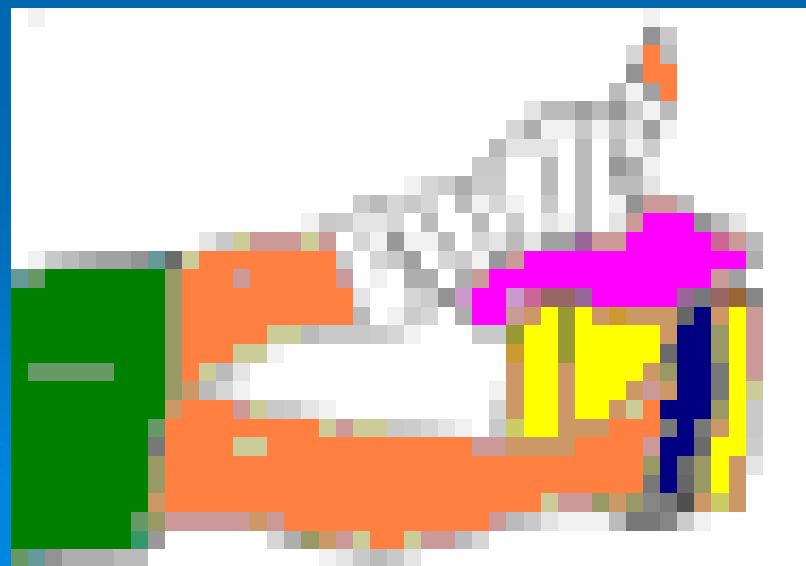
- Оғриқ ва шиш
- Одатдаги ҳаракатларни бажара олмаслик
- Тери рангининг ўзгариши
- Шакл бузилиши — деформация
- Ташқи қон кетиши
- Шикастланган пайтда қисирлаган товушнинг эшитилиши

Таянч-харакат аппаратининг шикастланиши

Таянч-ҳаракат аппарати шикастланганда биринчи ёрдам

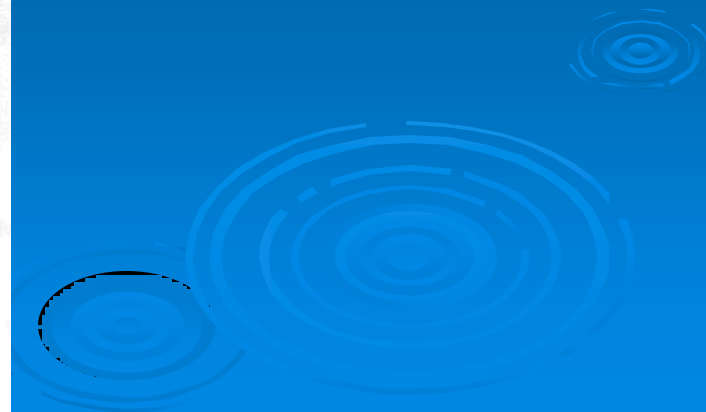
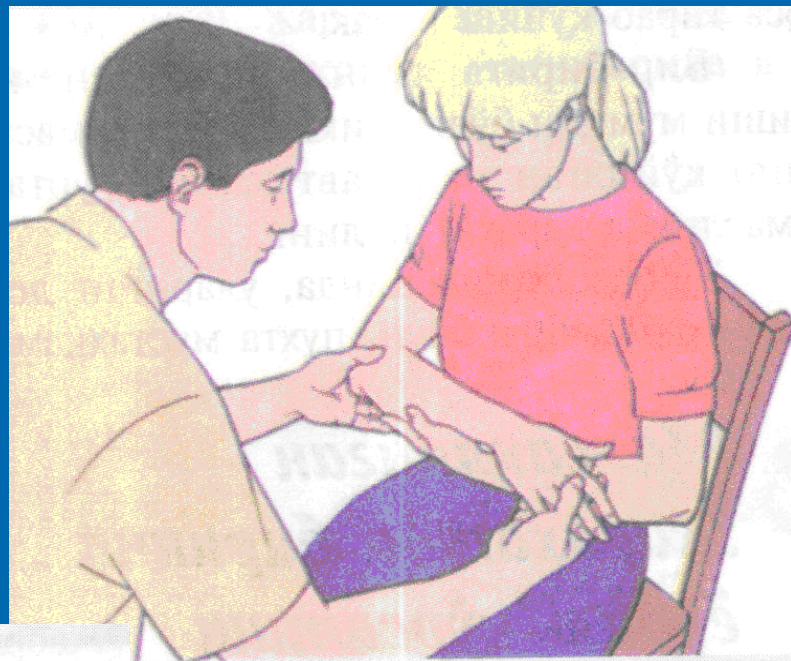
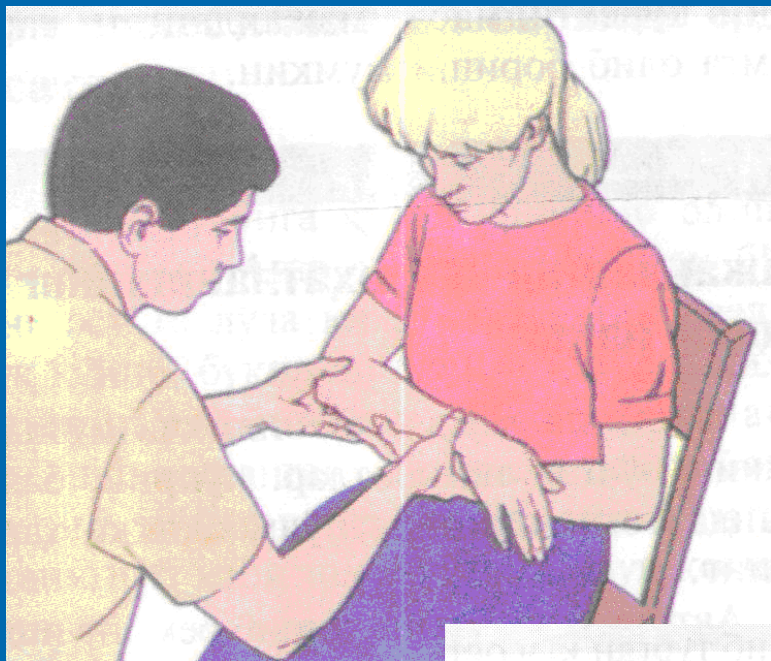
- Ҳаракатсизлантириш
- Совуқ нарса қўйиш
- Шикастланган жойни бир оз кўтариб қўйиш

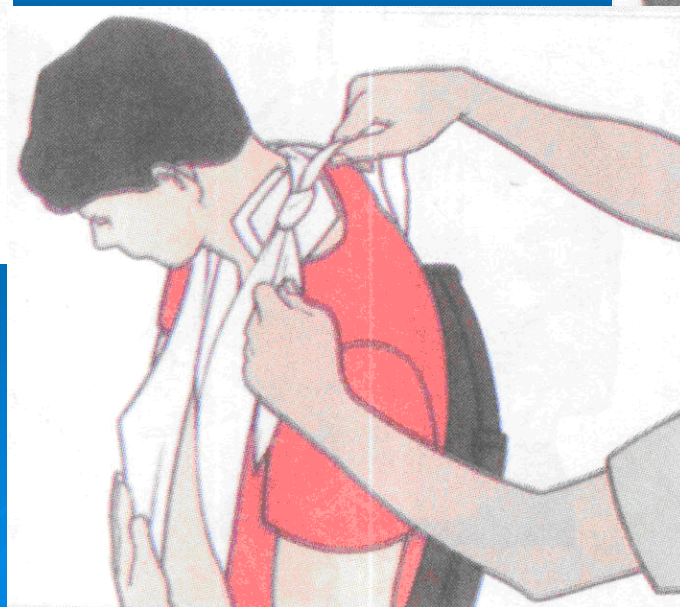
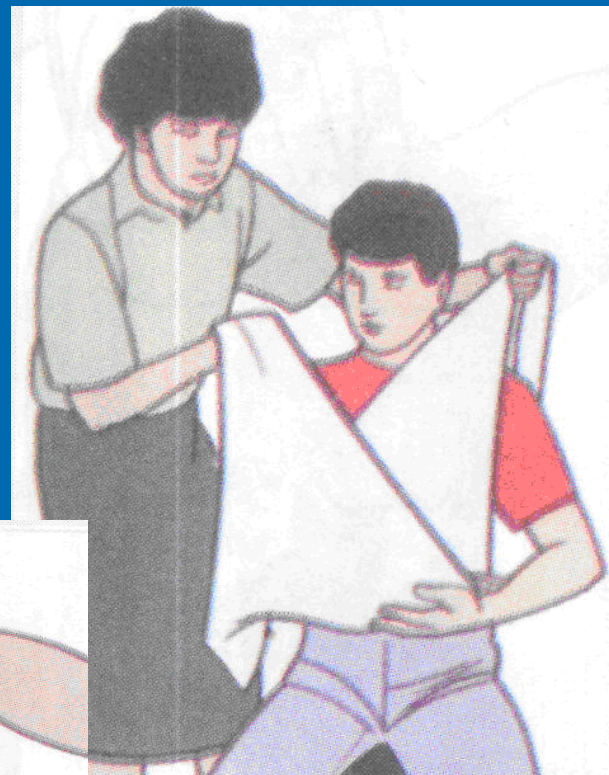
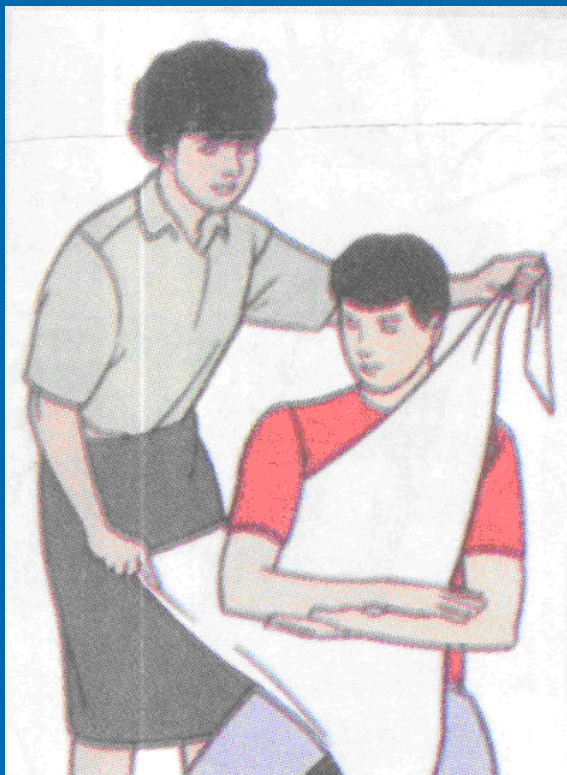
Бармоқлар шикастланганда биринчи ёрдам

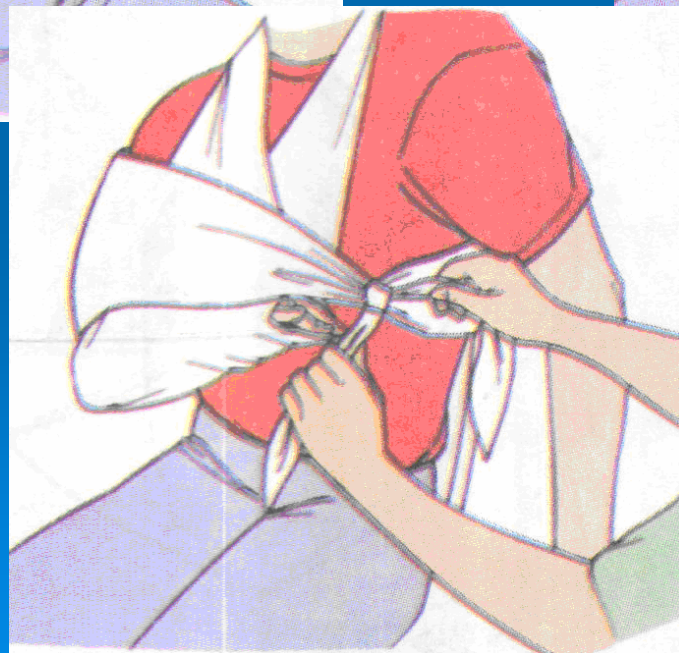
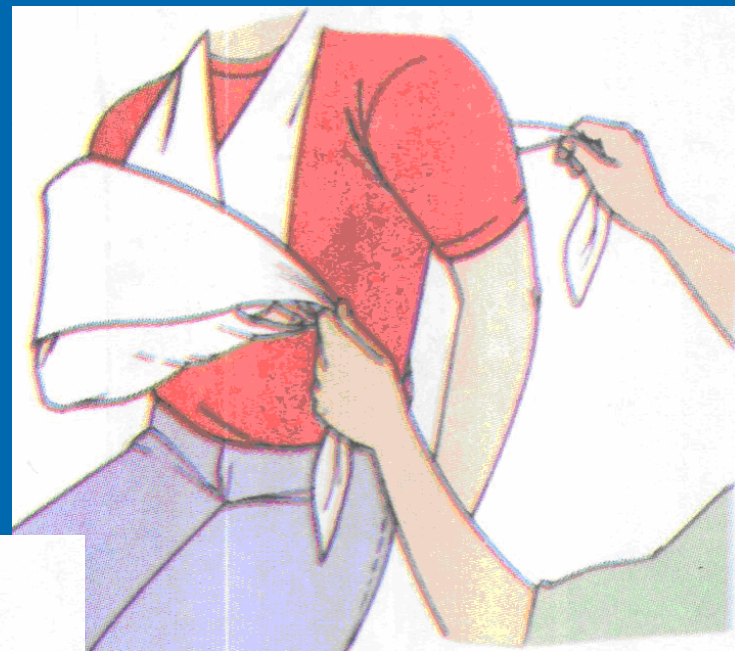
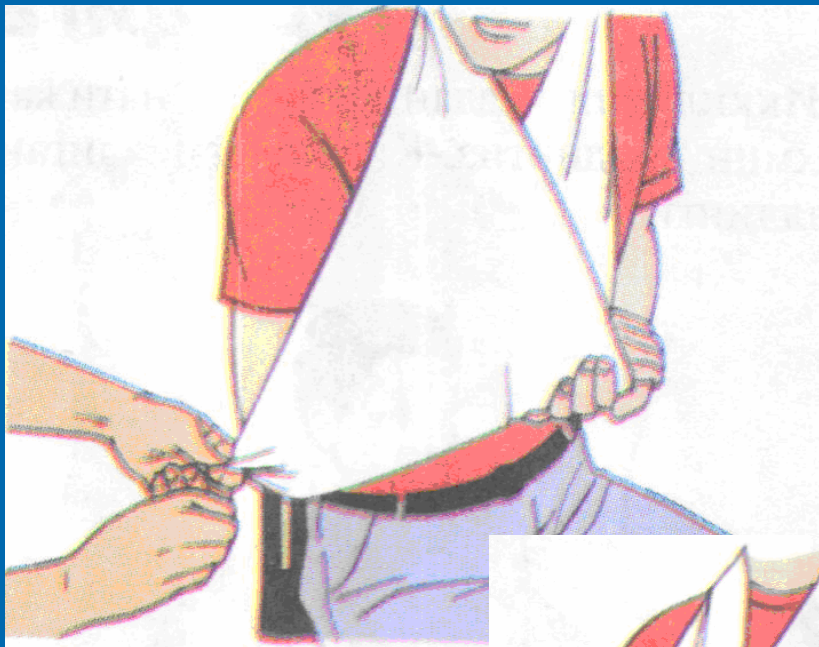
Билак шикастланганда

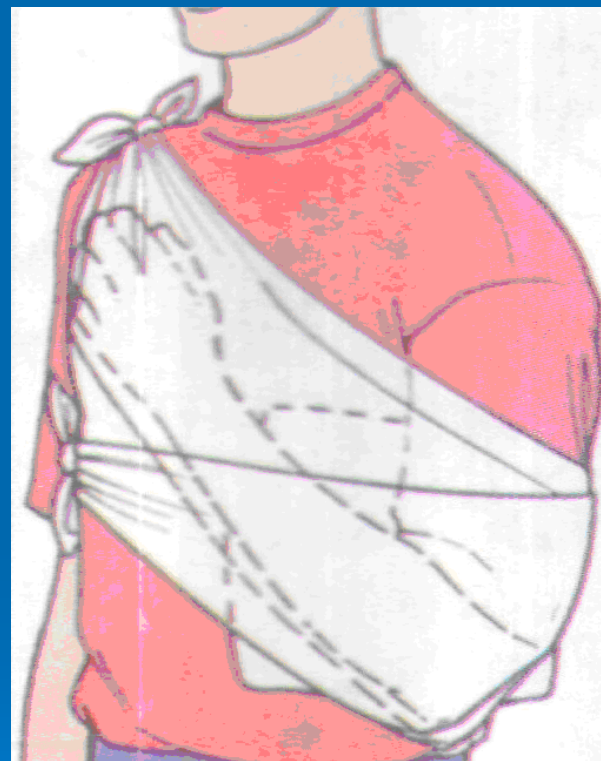
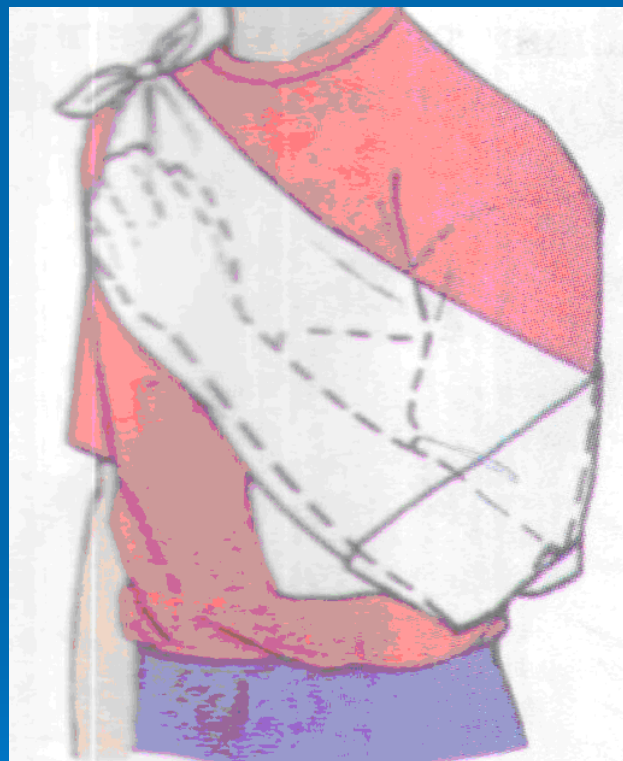
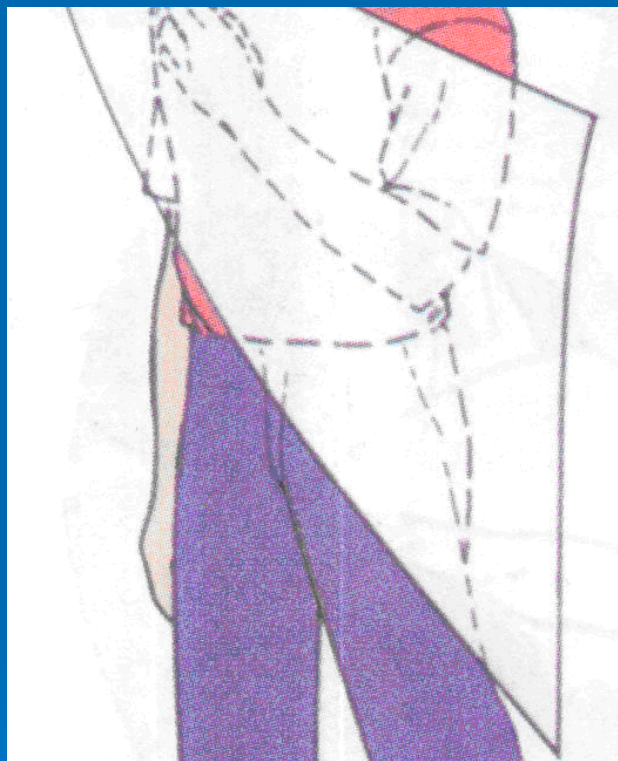
Билак шикастланганда

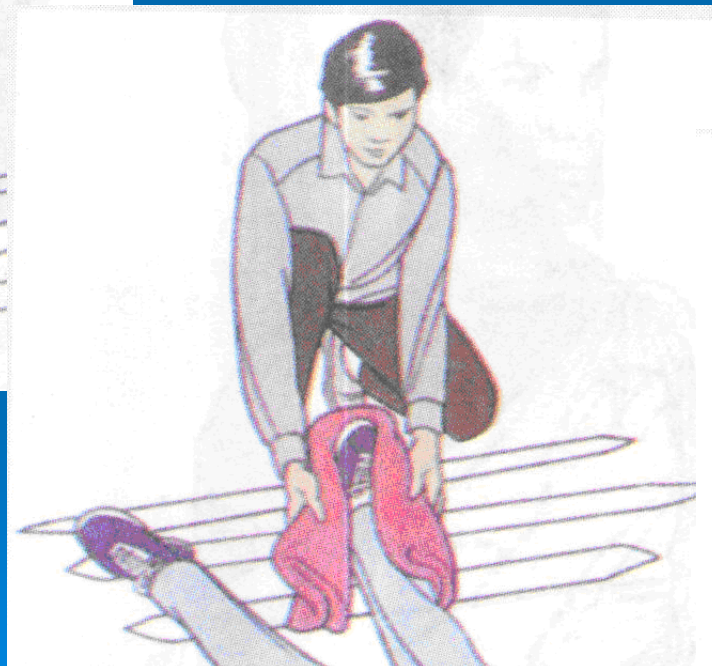
Билак шикастланганда

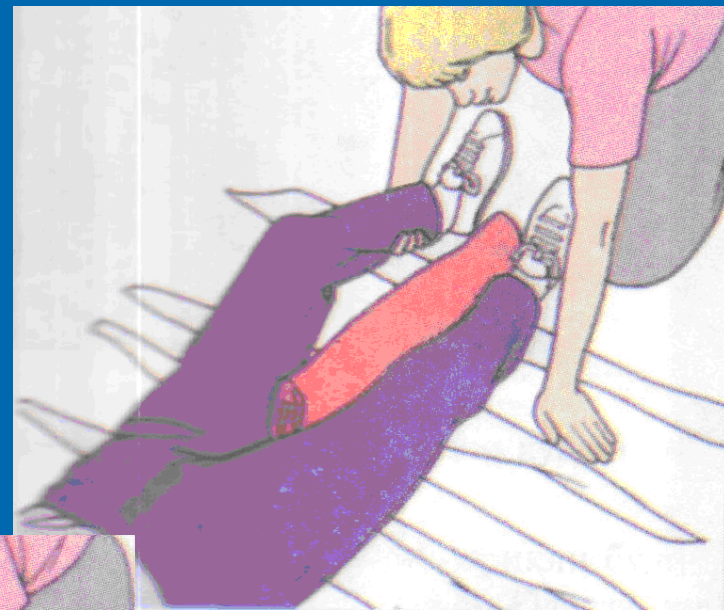
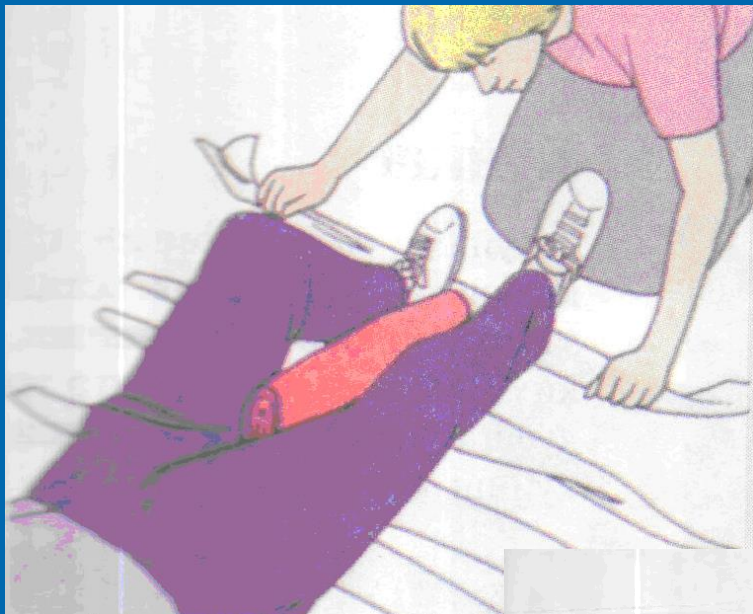
Ўмров суяги шикастланганда

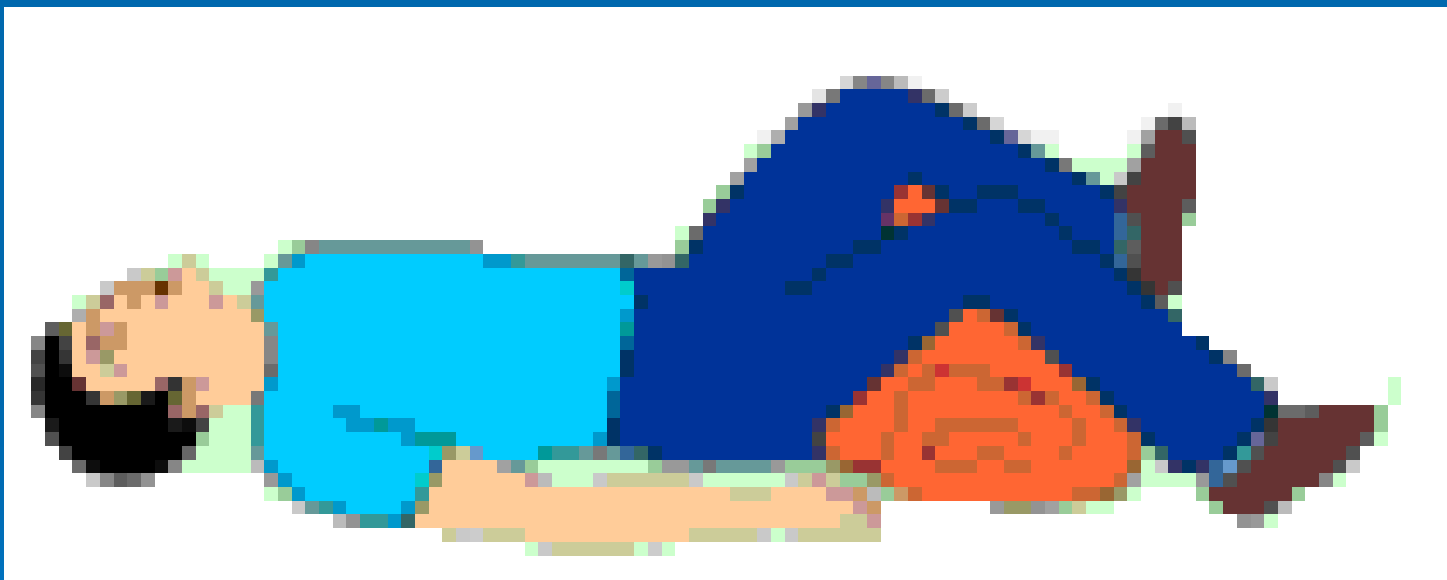
Болдир-панжа бўғими шикастланганда

Болдир шикастланганда

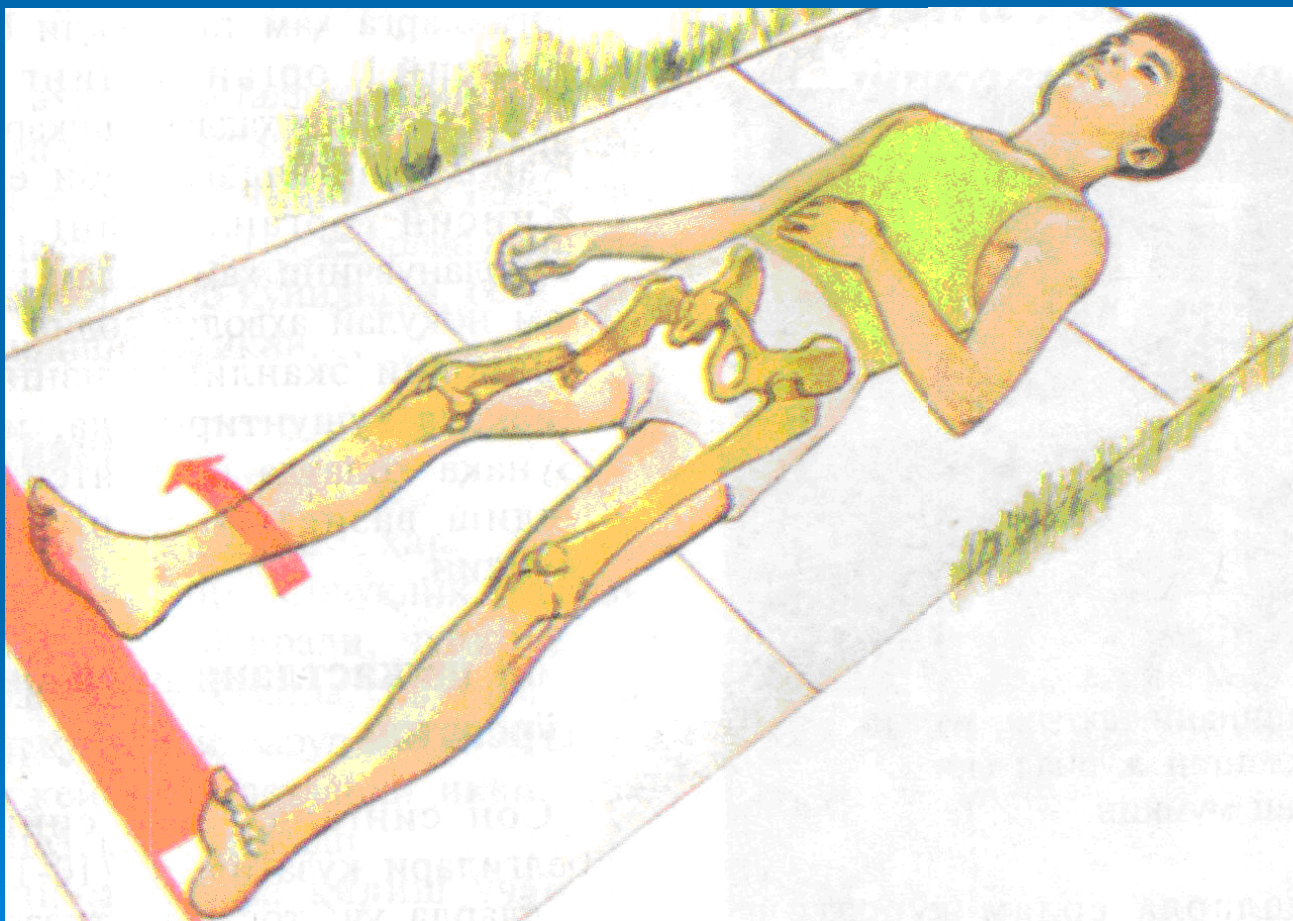
Тос суяги шикастланганда

Эзилган жароҳатда биринчи ёрдам кўрсатиш

- Жабрланувчини босиб турган жисмдан халос қилиш. (Босилган жойдан юқориқадан боғлам қўйилади)
- Қаттиқ қон кетишини тўхтатиш
- Шокка қарши чора кўриш
- Синган жойни ҳаракатсизлантириш

Эзилган жароҳат

Куйиш турлари

- Термик - иссиқлик таъсирида
- Кимёвий - заҳарли моддалар таъсирида
- Электр токи таъсирида

Электр токи уриши

- I даража - мушаклар тортишиши
- II даража - мушаклар тортишиши+ ҳушдан кетиш
- III даража - ҳушдан кетиш ва юрак фаолияти ва нафас олиш тизимида бузилишлар

IV даражали шикастланишда клиник
ўлим ҳолати намоён бўлади

Ток урганда биринчи ёрдам

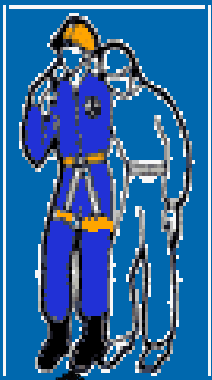
- Жабрланувчини электр токи тасиридан озод қилиш
- Очиқ қўл билан жабрланувчи баданига тегмаслик
- Ҳушидан кетган ҳолларда сунъий нафас олдириш ва юракни массаж қилиш

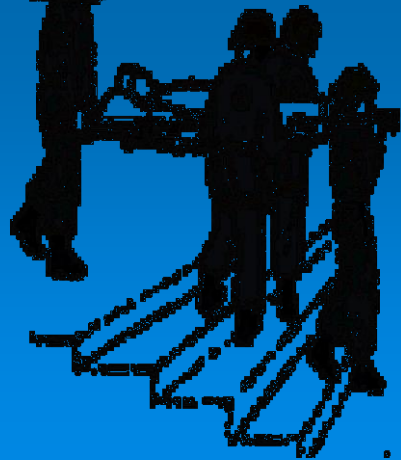
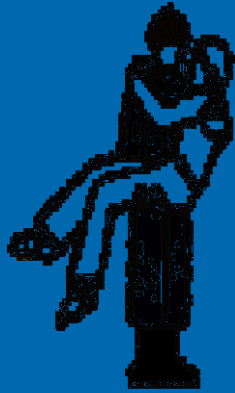
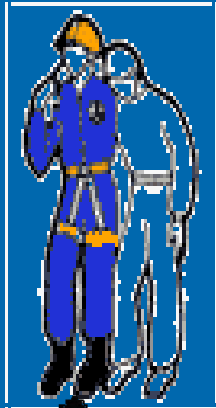
Чўкканларга биринчи ёрдам

- Нафас йўлларидадан сувни чиқариш
- Сунъий нафас олдириш
- Юракни уқалаш
- Баданини иситиш чораларини кўриш

Жабрланганларни кўчириш

**ЭЪТИБОРИНГИЗ УЧУН
РАХМАТ!**

